

ІСТОРИЈА

МОЛДОВИИ

PE TIMPI DE 500 ANI

ПЪЛЪ ЛПО DZILELE ПОАСТРЕ.

Скрисъ де

Пост. Маполаки ДрЪгич.

ТОМЪЛ II.

ІАШІІ.

1858.

Тіпографіа Іnstітутл Албинеі.

къ ші ачеста нъ с'аѣ пѣртат ка патриот чі ка дѣшман цѣ-
рїи сале, Bezirѣл лаѣ депѣртат дїн слѣжва ачеаста рѣдїкѣн-
дѣл дн фїерѣ ші днкізѣндѣл ла Варна, дїнпрезѣл къ Анто-
ніе Жора ші Максѣтѣ Хатманѣл, трїишецѣнд дн локѣл лѣї
не Іоан Маврокордат фрате лѣї Некѣлаї Воевод Маврокор-
датѣ, драгоман шаре а Порцїї, чі сѣ гѣсѣ не лѣнгѣ Bezir-
рѣл ла зрдїе, дн рѣзвоїл зрмат къ Росїеа, пѣлѣ с'ар о-
рѣндїи де кѣтрѣ днпалта Поартѣ Domn, не о персоанѣ вред-
нїкѣ де ачест пост, дѣнѣ стареа днпредїзрѣрїлор дн каре
се афла цара атѣнчї, шї полїтіка Тѣрчїеї.

Попорѣл дѣчї днцїицїндѣсе де венїреа лѣї Іоан Мавро-
кордатѣ дн Іашї, дндатѣ аѣ прїнс а се адѣна ла зрмта лѣї
де не хнде се афла мїсѣсїт, пентрѣ фрїка рѣзѣтѣдїлор че а-
менїнда цара, крѣзѣнд къ дѣнѣ нѣшїреа ачестїї Каїмакам
дїн фамїліа Маврокордацилор, Тѣрчїеа ва орѣндїи не грешїт
пре Некѣлаїѣ Воевод дн сказѣ, асѣпра кѣї Молдовенїї лѣа-
серѣ о не спѣсѣ днкрѣдере; прекум с'аѣ шї днгѣмплат дѣнѣ
нѣцїнѣ зѣбавѣ, іар Іоан Маврокордатѣ аѣ цїнѣт окѣрмїреа
времелнїкѣ де Каїмакам пѣлѣ ла днтрареа фрателѣї сѣѣ
Некѣлаї Воевод Маврокордатѣ дн Domnie.

А 2-а DOMNIE А Лѣї НЕКѣЛАї ВОЕВОД МАВРОКОРДАТ 1711.

Дѣнѣ челе зрмате днсѣфршїт де Dїmїtrїе Кантемір ла
Domnia Молдовїї дн рѣзвоїл контепїт къ Росїеа, Тѣрчїеа
аѣ венїт ла серїоасе мѣсѣрї асѣпра рѣндїрїї Domnїлор дн
Прїнцїпате, воїнд а сѣ трата прїчїна ачеаста де кѣтрѣ
днсѣшї Сѣлтанѣл, ла дебатацие дѣчї а алецїрїї персоанелор
пропѣсе де Dїван, ковѣршїнд мерїтїле шї крѣдїнда кѣтрѣ
Поартѣ а лѣї Некѣлаї Воевод Маврокордатѣ, пре а тѣтѣрор
фанарїоцилор мїжлочїре, пропѣсѣ прїн знїї шї алцїї дїн рї-

деалэри, Сълтанъ аъ хотърът а съ рѣдзи Доми не пшитъл каре с'аъ ши поршит ла дндаторіеа са кз дндестъле повъцзирі дипломатиче черте де интересл Търчіеі.

Дн ачесте дмпредіврърі пърсінд апоі Костаѳинополъ Некълаі Воевод, дн кълъторіеа лзі кълтръ Молдова, с'аъ дптълнит ши кз Везіръл, Балтаѳи-Паша не дрѣм лънгъ Адрианополи, дпторкѣндъсе ла Цариград кз Деѳлат Гереі, Ханъ Крѣмълзі ши кз зрдіа, не каре рѣгѣндъл дн пстереа пріетешнлзі че аѳе кз дѣсъл Домиъл Маврокордатъ, ка съ словоадъ дп днксоаре пре ачеі треіѳосрі, Лъпл Ворнікъл, Жора Логофѣтъл ши Максътъ Хатманъл, афлѣторі тот ла Варна, аъ доѳвѣндит ертареѳ лор ши іаѳ лзат кз сінеші, апоі дѣпъ че с'аъ дпсталат ши аѳ лзат стъпънїреа де ла фрателе съѳ, аѳ шїжлочїт ла Поартъ де іаѳ ѳенїтѣ фїрман кълтръ Сълтанъл Крѣмълзі, ка съ словоадъ пре тоді Молдоѳенї роѳїді де Татари ши аѳ скъпат ѳїеаца ла шлді не порочїді оаменї.

Дн зрѣтъ пѣскѣндъсе днтре локзіторї шаре вражѣл пептрѣ прѣдъчїзїлїе съѳършїте де Татари, ла не кзѳїицъле дізѳлїте асѳпра злора дп Молдоѳенї, афлаці аместекаці кз дѣпші, с'аъ сілїт кз тоате кїзрїле а дпѣка не ачеі асѳпрїці фъръ дескоперїре фѣдїш кз дефѣшареа ѳїѳоѳадїлор ка съ апере дїпнїтатеа попорълзі кълтръ стрейшї, ши съ рѣдїче тот фелъл де скандал днтре локзіторїї пачїеі. Дар че аѳ фост маї де шїрат дп Домиа лзі, се ѳа поменї дпкъ кз дп аша проастъ старе гѣсїндъсе цара прекъм с'аѳ арълат, фїнд ши ошїле лешецї а лзі Халескі кантонате дп трѣпса, леаѳ цълът кз шаре зшѳрїицъ а локзіторїлор, атълчі с'аѳ дптъшплат ши реїлїе Стапїслав съ ѳїе дп Іашї сѳнт алтїѳте, ка съ фїе зршареа лзі тайнїкъ, Некълаі Во вод дпсъ.

дпсѣ дпщїицїндѣсе деспре ачесте, п'аѣ авѣт алт кїп маї дп
 прїпѣ а съ гѣтї дп протїва катанїлор, фѣрѣ пѣмаї а стрїп-
 це о мїкѣ зрдїе де Татарї кѣ платѣ де ла сїнешї шї а съ
 пѣне дп фрѣнтеа лор, кѣ каре аѣ ешїт асѣпра зпгѣрїлор, шї
 вѣтѣндѣсї аѣ прїне не командїрѣл шї л'аѣ адѣс дп Іашї, знде
 а доза зї лаѣ шї тѣет ла поарта кѣрдїлор сале, дп фїїнда
 попорѣлї. Тот о датѣ апої аѣ маї сїгнѣзрат шї не зп Кѣза
 Спатарїл л а четѣдѣе, пентрѣ кѣ фїї лѣї с'аѣ фост зпїт кѣ
 катанїле, шї не алїї дозѣзечї де Молдовенї пентрѣ асемї-
 неа прїчїпѣ, осѣндїндѣсї ла шоарте, пре зпїї іаѣ сїгнѣзрат,
 пре алїї іаѣ пѣс дп цапѣ дп прїжма Іашѣлї, спре шїлда
 челор че ар маї зрма ка дѣншїї. Іар дѣпѣ че аѣ кѣрѣдѣт
 тот локѣл де катане дп зрма рѣзвоїлї де лѣпгѣ Іашї, аѣ
 поронїт а съ аѣзна трѣзѣрїле челе шоарте ла зп лок, шї
 фѣкѣндѣле грамадѣ не дрѣмѣл mare а Царїградѣлї де ла
 Доволїна дп дос, чї съ кеатѣ ла тѣргѣшор, знде зшѣла дрѣмѣл
 векиѣ а пощїї ла Палацї, аѣ пѣс пѣшѣнт престе дѣпсѣле шї
 с'аѣ формат о шовїлѣ десѣл де mare, асѣпра кѣрїа аѣ рѣ-
 дїкат зп чердак, ла дплѣдїме де дої стѣпжнїї, че с'аѣ пѣмїт
 чердакѣл лѣї Ференц, пореклїндѣсѣ апої де попор чердакѣл
 лѣї Ференц. С'аѣ дѣнѣт рѣшѣшїдѣле лѣї топїте кѣм ера
 пѣпѣ дп domnia Стѣрзїї маї вїне де о сѣтѣ анї, дар локѣл
 шї асѣзї сѣ копоаѣе тот сѣпт ачелаш пѣме. Боерїї дпсѣ
 каре аѣ стѣрнїт рѣзѣрѣїреа, шї аѣ прїчїнїт рѣл цѣрїї,
 Столнїкѣл Чахр шї Велїчейкѣ, не маї пѣтѣндѣсѣ дптѣрна ла
 патрїа лор, с'аѣ пѣртат шѣлѣ време дп мїсерїе прїп
 Валахїеа, знде аѣ шї мѣрїт дп че маї де їстов сѣрѣчїе. Де
 треї орї дп ачрастѣ domnie аѣ фост сїлїт Мїхаїѣ Воевод, а
 адѣче Татарї дїп Бѣдѣар пентрѣ ка съ скане цара де пѣвѣ-
 лїреа катанїлор, каре дѣпѣ батаеа шї оморѣл че сѣферїсѣ
 чеї дпгѣї, аѣ маї черкат дп дозѣ рѣндѣрї камеразїї шї рѣ-

деле лор дін Трансилваніа, ка съ калче Молдова вѣнд пѣ-
нѣ ла Кашин ші ла четатеа Неамцѣлѣ, дін каре прічинѣ
Татаріи апої ѣшї фѣкѣсъ обичеїѣ съ дитре дн Молдова ші
съ о прѣде фѣрѣ аї маї кема чінева, ші Домнѣл нѣ пѣте
съї педенсаскѣ кѣ аспрїме, дін прічинѣ кѣ нѣ-щїе де нѣ ва
маї аве тревзїнѣ де дѣлшїї дн протїва катанїлор. Іар дн-
сфѣршїт днцѣлегѣндѣсе Міхаї Воевод кѣ Сераскїерѣл Сѣл-
танѣлѣ де ла Сїлістра, спре а прекѣртам ачест авѣз, аѣ дн-
трат дїнпревнѣ кѣ ошїле Тѣрчещї дн Ыгарїа ші аѣ фѣкѣт
маре прадѣ, дар ші цара Трансилванїї сѣрѣчїсе де тот, дѣпѣ
жафѣрїле че ѣ фѣче кѣнд Трансилванїї кѣнд Татарїи, днкѣт дѣ-
пѣ тречїреа ші а ошїлор тѣрчещї дн Ыгарїа нѣмаї аве кїп
локѣиторїї а пѣлті нїчї вїрѣл обичнїт а вїстерїеї. Атѣнчї Мі-
хаїѣ Раковїцѣ Воевод, спре днтімїанареа келѣселлор не
прекѣрмате, аѣ ацїзис а лецївї челе маї педренте дѣрї не
попор ка съ спореаскѣ венїтѣрїле, прекѣт: сѣкѣрїтѣл, ванї
не сакалїле кѣ апѣ, торѣрїтѣл не торї ші кѣрчшѣрїтѣл не
дѣгенї, давіле марї ші не сѣферїте, афарѣ де рѣсѣматѣрїле
че се лѣаѣ дндоїт. Апої аѣ скос дн царѣ ші вѣкѣрїтѣл да-
реа че съ оборѣсъ кѣ вѣлѣстѣт; фѣкѣнд ші о тѣлцїме де адѣ-
пѣтѣрї де ванї не ла негѣцїторї ші воерї чї ле чере прїн ек-
зекцїї, дар пентрѣ кѣ дн ачеа време шїї дін воерїї Валахїеї
фѣцїсерѣ дн Молдова, пре каре черѣндѣї Некѣлаї Воевод
Маврокордат де ла дѣнсѣл, дѣпѣ фаворѣл чї аве ла Поар-
тѣ, ші Міхаїѣ Воевод н'аѣ воїт аї да, кѣ тоатѣ поронка че
прїїміеѣ днтрѣ ачеста кеар де ла Царїград, Сѣлтанѣл лѣаѣ
мазѣлїт ла 1727, дѣпѣ зиспрезече анї аї домнїеї спре а
днплїнї воїнда лѣї Маврокордат, рѣндѣїнд дн локѣл лѣї пре
Грїгорїе Воевод Гїка стѣпѣнїтор Молдовїї. Дн ачест тімї
аѣ зрмат чѣта че маре дн аша фѣрїе де нѣ с'аѣ маї поме-
нїт съ фїе алтѣ датѣ асемїнеа омор днтрѣ локѣиторїї цѣрїї

ачеція, афарь де кѣте емиграції неконтепит аѣ пѣкъжит попорѣл
ди тот кѣрѣл Domniei лѣи, кѣнд дѣн причѣна Немѣлор, кѣнд
дѣн а Татарѣлор, шѣ а Ынгѣрѣлор че пѣвълісе ди Молдова
сѣ прѣде шѣ сѣ ошоаре.

60. DOMNIEA ЛѣИ ГРИГОРИЕ ВОЕВОД ГИКА АЛ 3-ле 1727.

Ачеста ера фечор лѣи Беѣзде Матеѣ Гика, непотѣ лѣи
Григорѣ Воевод Гика I шѣ стрѣнепот лѣи Григорѣ Гика 2,
ѣар маѣкъса аѣ фост фата лѣи Александрѣ Маврокордат
вѣтрѣвлѣи пореклѣт Ексапорѣтов, каре слѣжѣнд Порѣѣи де
Драгоман, маре вѣспрезече аѣи, ѣаѣ дат дѣсѣѣршѣт Dom-
niea Молдовѣи лѣа ачест прѣлеж де ваканѣде, спре аѣ рѣсплѣ-
тѣ остѣнелѣле сале, рѣндѣндѣсе дѣпѣ дѣнѣл Драгоман пе
фрателе лѣи, Беѣзде Александрѣ.

Дѣпѣ дѣнтрареа са дечѣи ди фѣнкѣдеа Domniei, Григорѣ Ги-
ка Воевод, сѣаѣ арѣтат пре дѣндаторѣторѣи кѣтрѣ тоѣи пѣ-
тѣнтѣнѣи дѣндевѣѣде, сѣлѣндѣсе маѣ алес а тѣлѣѣтѣи пре во-
ерѣи лѣа орѣи че причѣнѣ сѣ дѣфѣѣшошѣ пентрѣ дѣнѣишѣи, шѣ цара
пѣтѣмаѣ пѣѣѣн окѣрѣшѣеа кѣ драгосте, кѣ влѣндеѣ шѣ кѣ дреп-
тате, афарѣ пѣтѣмаѣ де Татарѣи Нохаѣи че ѣи пѣрта маре дѣшѣ-
шѣнѣе пентрѣ ѣ ѣ аѣе аѣѣпра лор о пѣзѣтѣ пе дѣпѣкѣтѣ ка
сѣ пѣи вадѣ прѣн Молдова, дѣн причѣна рѣѣтѣѣлор че фѣѣеа.
Дечѣи Domniea лѣи аѣ ѣршат кѣ пе лѣнѣѣде кѣт ѣаѣ цѣлѣт, дѣн
причѣна атакѣрѣлор тѣлѣхѣрѣѣѣи чѣи фѣѣеа пеаѣѣл ачела некон-
тепит локѣѣторѣлор, ѣар аѣоѣи маѣ рѣдѣкѣндѣсе шѣ Сѣлтан
Галкасѣ-Арѣдел-Гереѣи кѣ Нохаѣи аѣѣпра лѣи Менѣлѣн-Гереѣи,
Ханѣл Крѣшѣвлѣи, ка сѣл денѣртеѣеа дѣн стѣпѣнѣре шѣ пѣпѣ-
тѣнд ѣѣѣѣтѣи, Татарѣи дѣфѣрѣѣѣѣи аѣ треѣѣт хотарѣле лор де
аѣѣтѣ парте, шѣ аѣ кѣлкат цара де сѣс дѣн о марѣѣне пѣлѣ дѣн
алта аѣѣкѣндѣсе де прадат, атѣлчѣи локѣѣторѣи кѣѣрѣнѣшѣи де фѣрѣкѣ,

не авънд оасте де пъштътені пре каріи політіка фанар'оділор аѣ фост дезармат, не аве алт ліман, че къ фъга съ скапе дн тоате пърціле. Шні днсъ дін воері орвіці де дъштъніа че пърта асзира Гікы, аѣ лепадат сімцъл патриотізмълы ші фолосіндъсе де прілежъл тълвэррїі ачіа, аѣ трекът ла татарі днтре кареа ера Хатманъл Дімітрашкы ші Георгі Столнікы Кънілор, съ дндемне а фаче рътъці ікът с'ар пѣте маі шълте дн царь, днкінвндшїі къ прїп ачаста вор іспрвї а рътърпа, не Домн дін сказн, кѣм се ва днцінда Поарта де сѣферінціле църїі, атревзінд ыршїрїле лор ла не вреднїчіеа овльдзірїі, Гіка. Дар Домнъл прїп кінрїле че аѣ днтревзіндат пвїнд шїла не Георгі Столнікъл іаѣ тѣет капъл, ка трьдѣтор патріей сале ші апої порнїндъсе къ оцїі търчещї дін поронка днпъратълы, ка съ сѣпхе не Нохаї, не дрѣм с'аѣ маі днтълнїт къ Ханъл Крїмълы днтовършїт де алте оцїі тот къ ачеіаш днсерчїнаре а потолї ревелїі. Дечї лънд шѣсрїле кѣвенїте амъндой командїрїі, татарїі ревелї с'аѣ възът стрьшторадї дін тоате пърціле, ші п'аѣ авѣт алтѣ че фаче декът а съ днкїна лецізїтїі окъртвїрї а Сълтанълы, стьпнїторїі апої амъндзрор църїлор, статорнїчїнд възпа орпндѣеалъ днтре Нохаї, аѣ словозїт оцїіле дншпъртешї престе Дънъреа ші с'аѣ днторе фїенце каре дн цара лїї фърь съ версе о пївѣтърь де сінце.

Ачест стьпнїтор аѣ скос де сѣнт днпресърареа Бендерлілор Търчі, о парте възь дін Молдова чї о цъне де кѣт-ва тімп днлѣтере, статорнїчїнд хотаръле прекъш аѣ фост маі пайнте. Іар ла ал 5-ле ан а Домнїей сале рьзвртїндъсе Енічерїі дн Царїград, дн протїва лїї Сълтан Ахмет ші оворьндъл дін сказн, аѣ рьдікат дншпрат пре Сълтан Махмѣд ал 5-ле, дн каре тімп а тървэррїлор челор маї грозаве днтре Търчі, ацінпгьнд ын касан крецїн ашѣме Бъчі-

съ окъртвѣаскъ. Асемінеа стръмъстаре de Domni ка ачестора, нъ с'аъ маї дитъшлат днсъ дн Принципате декънд с'аъ дкинат еле Търчилор, пентрѣ къ дъпъ че аъ domnit Костантин Воевод Маврокордат дн Молдова 2 ані ші 6 лъні с'аъ мазъліт, ші іаръш с'аъ ръндзіт de Поартъ пре Грігорі Воевод Гіка ла Молдова, дар Костантин Воевод Маврокордат аъ лъсат дн Молдова о поменіре не щѣарсъ, ші дн адевѣр вреднікъ аї фаче нъмеле не нърітор пентрѣ къ аъ адъс кълтѣра повшоізілї дн практикъ знде нъ съ щіеа нічі нъмеле ачестїі продъкт de локвіторїі църїі ачещїа маї днаїнте, ші астьзі нътем зіче къ дн трънсъл съ днкеіе тот комерцѣл ші храна Ромънілор фїнд къ перодіреа лї, дн дої треї ані de ла о лалтъ, сврпъ ексістенца de істов а църанълї, ші кз дънсъл тоате стърїле дн Молдова нътімеск.

А 2-а DOMNIE A ЛЃІ ГРІГОРІ ГІКА 1735.

Диторкъндъсе ачест Domnitор, дн а доза Domnie дн Валахїеа ла Молдова, с'аъ пъргат кз ачеїаш вълъ оръндзіалъ ка дитъш, съвѣршїнд кзрїіле Домащїі кз тоатъ подоава лор, каре днченъсъ а ле зїдї дн Domnia і-їа дъпъ ардіреа зрматъ ші времеа нъ л'аъ ертат атънчї съ лі гътеаскъ. Днтре алтеле ла ачесте кзрїї аъ зїдїт ші зп тѣри фоарте днпалт кз часорнік деасъпра порції, че днтрече тоате тѣрнзрїле вїсерїчілор дн Іашї, ші къ маї дос de часорнік дн фада палатълї фъкъсъ зп перїстїл сеаъ чердак пентрѣ метерхане, нъзіка тѣрчеаскъ, знде ста інстръментїле, довіле челе марї ші сзна поветъл ла чеасъл хотърѣт, дъпъ модъл Асіатїк, кънд ера време рѣ de нъ нъте дндеплїні церемонїе ачѣаста дн мїжлокъл огръзії, лок овїчнвїт а съ фаче регълат дн тоате зілеле, каре зїдїрї зік къ лі акоперїсъ кз фер аль, дар амъ нічі о зршъ нъ съ vede знде-

ва деспре ачеаста, пентрѣ къ ла дін поѣ zidirea кърцлор
прекъм асгъзі съ вѣдѣ, фѣкѣте de Морѣз Воевод, ачел тѣрп
че ера ла днтраре, с'аѣ дѣсѣкѣт de тот.

Дн Domniea ачеаста а лѣі Грігорі Гіка с'аѣ івіт о епиде-
міе фоарте кѣмплітѣ ка піце фрігѣрї дн царѣ, чї аѣ вѣн-
тѣит тоатѣ Молдова шї аѣ пѣтїміт попорѣл ка de чїзѣт
прїмеждїндѣсѣ de тоарте, de каре нѣ аѣ скѣпат пічї днсѣшї
кѣртеа domnitorѣлї перзѣнд не зн фїѣ.

Апої кѣтрѣ сѣвршїтѣл Domniei, Грігорі Воевод Гіка аѣ
рѣдїкат дн ферѣ кѣ греле чїзвоте не Банѣл Макрі, воерїѣ
днсѣмпнат дїнтре Гречї фїнд ла Черїгѣдї старѣсте шї л'аѣ
degradat, хотѣрѣнд а нѣ съ тѣї рѣндї дн пічї о сѣлѣкѣ,
пентрѣ жафѣрїле че фѣкѣсѣ дн стрѣндѣреа вѣкѣрїтѣлї, дѣ-
пѣ че л'аѣ стрѣфѣит шї кѣ чїпчї пѣрїї de ванї дн фолосѣл
вістерїеї. Атѣпчї аѣ дѣсѣїндат погопѣрїтѣл вїлор, лѣсѣнд
нѣтѣї вѣдрѣрїтѣл, фїнд о тѣре пѣсѣрїре пентрѣ царѣ съ
пѣтѣаскѣ дозѣ дѣрї не ачелаш продѣкт днтр'о варѣ, дн
каре прїчїнѣ челе тѣї тѣлте вїї съ пѣрѣсїсѣ de а сѣ лѣкра.
Ла ал 7-ле ан іаѣ венїт mazilia дѣпѣ че аѣ Domnit 6
анї шї дїзѣтѣтате дн ал доїлеа рѣнд а окѣрѣмѣрїї, рѣндїндѣсѣ
дн локѣл лѣї не Костантїн Воевод Маврокордат.

ПАРТЕА II.

Деспре сѣлїбаререа вѣчїнілор шї ашезареа скѣтелні-
чїлор не рангѣрї.

А 2-а DOMNIE А Лѣї КОСТАНТИН МАВРОКОРДАТ 1741.

Апронїндѣсе de ораш Домѣл ачеста, тодї воерїї Капї-